

Tomelilla kommun**Barn och utbildning**

Rektorsområde
Adress
Postnr Ort
Växel 0417-180 00
Fax

Bankgiro 5346-0465
www.tomelilla.se

Handläggare:

Namn
Titel
Direkt

e-post

Tomelilla den 4 september 2019

Dnr FN 2019/85

Remiss U2019/02278/GV

Utbildningsdepartementet
Gymnasie-och vuxenutbildningsenheten
Anita Carlstedt

**Svar på remiss från Tomelilla kommun avseende
KLIVA:s delbetänkande "På väg – mot stärkt kvalitet
och likvärdighet inom komvux för elever med
svenska som andraspråk (U2019/02278/GV)**

Utredningsdirektivet till föreliggande promemoria, vilken vi ombetts yttra oss över, meddelar förslag kring hur att öka kvalitén gällande kommunal vuxenutbildning, härfter benämnt komvux, utbildning i svenska för invandrare (SFI). Direktivet har genom olika tilläggsdirektiv förlängt utredningens tidplan och tilläggsdirektiv daterat den 23 maj 2019 medförde att föreliggande promemoria delredovisades för utbildningsdepartementet den 31/5 - 2019. Promemorian och dess förslag rör utbildning i SFI för de elever som kan få s.k. utbildningsplikt. Utbildningsplikt är inte ett begrepp som används i författningstext men är en vedertagen terminologi avseende åtagande för en specifik grupp individer inom arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Genom lag (2017:820) ska individer inom etableringsuppdraget som står längst ifrån arbetsmarknaden pga. låg utbildningsnivå delta i komvuxutbildning/SFI som ett obligatorium. Deltar individen inte i utbildning kan arbetsförmedlingen besluta om sanktioner gentemot individen på samma sätt som när andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder inte genomförs av individen.

Våra synpunkter avseende slutsatser och föreslagna lagförslag upptagna i promemorian;

Utbildning är, som konstateras i promemorian, en nyckelfaktor för etablering i samhället. Vuxenutbildningen och då kanske i synnerhet SFI-utbildning av hög kvalitet är kanske den viktigaste ingrediensen härvidlag.

Promemorian beskriver dock flera bakgrundsfaktorer som gör det svårt att överblicka konsekvenserna av föreslagna förändringar, såväl ekonomiska som organisatoriska bakgrundsfaktorer. Föreslagna

förändringar vilar på osäker grund och presenteras innan väsentliga delar av andra författningar/regleringar och underlag genomlysts. I dagsläget går det inte att få någon aggregerad statistik som på ett statistiskt säkerställt sätt kan beskriva SFI-undervisningen, detta gäller såväl måluppfyllelse som kostnader. Något promemorian/utredningen själv slår fast. Det finns inte heller något fastställt heltidsmått för SFI-studier, annat än de i genomsnitt 15 h/veckan under en fyra-veckorsperiod som är rådande praxis bland flera kommuner. Detta är i sin tur är en konsekvens av rättighetslagstiftningen gentemot deltagare i SFI där man är, genom förordning, garanterad denna minimumnivå. Att minimumnivån så att säga har blivit norm/standard har att göra med finansieringsprincipen som råder mellan stat och kommun. Skapas en rättighet gentemot medborgaren genom lag eller annan statlig reglering ska staten ersätta kommunerna för detta. I föreliggande fall finns det en rätt om 15 timmar SFI.

Vidare, vilket påpekas i promemorian, finns en betydande osäkerhet kring hur den statliga finansieringen av flyktingmottagningen i form av de schablonersättningar som kommunerna erhåller är i paritet med åtagandet. Senast fastställda nivåer, utöver indexuppräknings, skedde för 12-år sedan (2007).

Lagförslagen i promemorian med en utökning, förvisso för en i dagsläget mindre andel av SFI-deltagare, om än osäkert uppskattad andel, de med s.k. utbildningsplikt eller förväntad utbildningsplikt, med drygt 50 % undervisning/utbildning känns som ett vågspel. Den statliga ersättningen som föreslås ersätta kommunerna för åtagandet följer av modeller som bygger på osäkra antagande. Medfinansieringsprincipen kräver ett mer säkerställt beräkningsunderlag än det som använts för att ta fram föreslagna lagförslag.

Vidare förslår utredningen ett ökat åtagande för huvudmännen att fastställa en utbildningsplan för utbildningen, där förlagan är planer för introduktionsprogrammen inom ungdomsgymnasiet. En plan som årligen ska revideras. Det finns även en schablonberäkning för vad en sådan plan kan komma att kosta de enskilda kommunerna. Vad som glöms bort och vilket medför att föreslagen plan inte kan jämföras med plan för gymnasieskolans introduktionsprogram är den mer komplexa organiseringen av vuxenutbildningen ur ett huvudmannaperspektiv. I många mindre kommuner köps all vuxenutbildning/SFI, antingen genom upphandlad utbildning, eller andra former av samarbete med externa fristående anordnare, genom utbildning på folkhögskola eller i samverkan med annan/andra

kommuner. Arbetet med att ta fram en utbildningsplan med utökning av SFI från 15 h till 23 h där utökningen ska utgöra annan utbildning än SFI med en passande individuell utformning i samarbete med AF och upptänkliga utbildningsanordnare kommer vara resurskrävande och komplext och kan inte jämföras med plan för introduktionsprogrammen inom gymnasieskolan. Att ta fram en sådan föreslagen utbildningsplan kommer att innebära stort merarbete för majoriteten av kommuner. Enklast blir det kanske för de kommuner som helt saknar vuxenutbildning och ingått i samverkan med annan kommun/kommuner.

Sammanfattningsvis instämmer vi i behovet av att se över och öka kvalitén inom vuxenutbildningen och då specifikt SFI-utbildningen i kombination med annan vuxenutbildning. Dock ska förslag rörande detta komma i logisk följd. Bristen på säkerställt underlag kan inte ersättas med schablonartade jämförelser mellan kommun A och kommun B. Vuxenutbildningens mycket olika organisering och finansiering hos de olika huvudmännen i Sverige kräver förändringar avseende statistikinhämtning, fördjupad finansierings- och kostnadsanalys innan föreslagna lagförslag kan läggas fram för beslut.